

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปผล อภิปรายผลและเสนอแนะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีการดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผลการวิจัย
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง
2. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และตัวแทนสถานประกอบการ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง ที่จัดการศึกษาระบบทวิภาคี ประจำปีการศึกษา 2564 รวมทั้งหมด 883 คน (อาชีวศึกษาจังหวัดระยอง. ออนไลน์. 2564)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และตัวแทนสถานประกอบการ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง ที่จัดการศึกษาระบบทวิภาคี ประจำปีการศึกษา 2564 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 ; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด. 2556 : 43) ได้กลุ่มตัวอย่าง 269 คน ใช้การสุ่ม

แบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้สถานศึกษาเป็นชั้นของการสุ่ม หลังจากนั้นคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษา ครู และตัวแทนสถานประกอบการของแต่ละสถานศึกษา ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) แบบสอบถามการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และ 2) แบบสอบถามคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามทฤษฎีการวัดเจตคติของลิเคิร์ต (Likert Scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 121) จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จำนวน 30 ข้อความ โดยมีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.36 ถึง 0.82 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 มี 6 ด้าน ประกอบด้วย

1.1 การจัดหลักสูตร	จำนวน 5 ข้อ
1.2 การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพ	จำนวน 5 ข้อ
1.3 การทำความร่วมมือ	จำนวน 5 ข้อ
1.4 การบริหารงานบุคคล	จำนวน 5 ข้อ
1.5 การนิเทศ	จำนวน 5 ข้อ
1.6 การวัดและประเมินผล	จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จำนวน 20 ข้อความ โดยมีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.49 ถึง 0.90 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 มี 4 ด้าน ประกอบด้วย

1.1 คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์	จำนวน 5 ข้อ
1.2 ความรู้	จำนวน 5 ข้อ
1.3 ทักษะ	จำนวน 5 ข้อ
1.4 ความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ	จำนวน 5 ข้อ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยสร้างตามนิยามปฏิบัติการของตัวแปรทั้ง 2 ตัวแปรแล้วสร้างข้อความที่ใช้วัดตัวแปรทั้งสองแล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาแล้วนำมาทดลองใช้เพื่อหาอำนาจจำแนกของข้อความรายข้อรายคน และความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีถึงผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยส่งเครื่องมือรวบรวมข้อมูลไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 269 ฉบับ ด้วยตนเอง พร้อมทั้งขอความอนุเคราะห์ให้สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยองส่งเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลให้กับผู้บริหารสถานศึกษา ครู และตัวแทนสถานประกอบการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบและรวบรวมไว้ โดยผู้วิจัยกำหนดวันในการรับเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลและดำเนินการเก็บเครื่องมือรวบรวมข้อมูลกลับคืนด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนและมีความสมบูรณ์จำนวน 269 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ด้วยวิธีหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 121)
 - คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง เห็นด้วยกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอยู่ในระดับมากที่สุด
 - คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง เห็นด้วยกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอยู่ในระดับมาก
 - คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง เห็นด้วยกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอยู่ในระดับปานกลาง
 - คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง เห็นด้วยกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอยู่ในระดับน้อย
 - คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง เห็นด้วยกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอยู่ในระดับน้อยที่สุด
2. วิเคราะห์คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ด้วยวิธีหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 121)

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา
ที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา
ที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา
ที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา
ที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา
ที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับคุณลักษณะ
ของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง ด้วยวิธี
หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product - Moment Correlation Coefficient)
โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2564 : 363)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.91 – 1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.71 – 0.90 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.31 – 0.70 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.01 – 0.30 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.00 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง

4. วิเคราะห์การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จ
การศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง ด้วยวิธีการวิเคราะห์ถดถอย
อย่างง่าย (Simple Regression Analysis)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา อาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปเป็นประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ผลการศึกษาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวัดและประเมินผล และการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การบริหารงานบุคคล

2. ผลการศึกษาคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะ และคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

4. ผลการศึกษาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง พบว่า การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ สามารถพยากรณ์คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง ได้ร้อยละ 79 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถสร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ $\hat{Y} = 0.25 + 0.94**X$ และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $Z_y = 0.89**Z_x$

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. ผลการวิจัยการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พบว่ามีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า สถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง มีนโยบายและพันธกิจที่มุ่งเน้นให้สถานศึกษาจัดการศึกษารูปแบบทวิภาคี โดยเป็นการยกระดับการศึกษาด้านวิชาชีพให้สูงขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จงสถาพร ดาวเรือง (2560 : 177 - 183) ได้ทำการวิจัยเรื่อง อนาคตภาพการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2559 - 2569) ผลการวิจัยพบว่ามีปัจจัย ดังนี้

1) ด้านปัจจัยนำเข้า มีแนวโน้มหลัก จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ นโยบายของรัฐบาล มาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ คุณลักษณะของผู้เรียน งบประมาณและทรัพยากรการผลิตเพื่อใช้ในการจัดการศึกษา เป้าหมายในการจัดการศึกษา บุคลากร ความสมดุลระหว่างวัตถุประสงค์ด้านเศรษฐศาสตร์และวัตถุประสงค์ด้านการศึกษา 2) ด้านกระบวนการ มีแนวโน้มหลัก จำนวน 14 ข้อ ได้แก่ การจัดการองค์การและระบบบริหารจัดการ การสร้างความร่วมมือในการจัดการศึกษา วิธีการจัดการศึกษา และฝึกอบรม ระยะเวลาในการศึกษาและฝึกอบรม ระบบการวัดผลและประเมินผล การสร้างข้อตกลงร่วมกันกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การจัดการศึกษาที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ การสื่อสารที่ดี การบูรณาการการจัดการศึกษา ด้านอาชีวศึกษากับการศึกษาสายสามัญศึกษาและอุดมศึกษา การจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับโลกของงาน ความช่วยเหลือในการสร้างผู้ประกอบการใหม่ ให้แก่ผู้เรียน หลักสูตร ภาวะผู้นำ และแรงจูงใจ 3) ด้านผลผลิต มีแนวโน้มหลักจำนวน 1 องค์ประกอบ ได้แก่ คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจวรรณ ศรีคำนวล (2560 : 9 - 10) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในจังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สถานศึกษาในจังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน รองลงมาคือ ปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ปัจจัยด้านสถานประกอบการ ปัจจัยด้านชุมชน ปัจจัยด้านผู้บริหาร และปัจจัยด้านครูผู้สอน ตามลำดับ

สรุปได้ว่า การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีนั้น สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจะต้องมุ่งเน้นการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญ เพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ และความต้องการของตลาดแรงงาน

2. ผลการวิจัยคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีการกำหนดนโยบาย เป้าหมายการผลิตและแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาให้สอดคล้องตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ("ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ...." 2562 : 2) ข้อ 5.2 คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาทุกระดับคุณวุฒิ ประเภทวิชาและสาขาวิชา ต้องครอบคลุมอย่างน้อย 4 ด้าน ได้แก่ 1) การเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีจรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและกิจนิสัยที่ดีภูมิใจและรักษาเอกลักษณ์ของชาติไทย การพกกฎหมาย เคารพสิทธิของผู้อื่น มีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของตนเองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสาธารณะ และมีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม 2) มีความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง หลักการ ทฤษฎี และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียนหรือทำงาน โดยเน้นความรู้เชิงทฤษฎี และหรือข้อเท็จจริงเป็นหลัก 3) มีทักษะความสามารถปฏิบัติงานซึ่งบุคคลนั้นควรทำได้เมื่อได้รับมอบหมาย โดยสามารถเลือกใช้วิธีการจัดการและแก้ปัญหาการทำงานด้วยทักษะด้านกระบวนการคิดที่เกี่ยวข้องกับการใช้ตรรกะ ทักษะการหยั่งรู้และความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตหรือทักษะการปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติที่มีความคล่องแคล่วและความชำนาญในการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ และ 4) มีความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบของบุคคลที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ การใช้ความรู้ ทักษะทางสังคมในการทำงาน หรือการศึกษ้อบรมเพื่อการพัฒนาวิชาชีพของบุคคล ซึ่งประกอบไปด้วยความสามารถในการสื่อสาร ภาวะผู้นำ ความรับผิดชอบและความเป็นอิสระในการดำเนินการต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง เช่น ความสามารถในการตัดสินใจ และความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น สอดคล้องกับ เพชรโยธิน ราษฎร์เจริญ (2564 : 19) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนา คุณภาพผู้เรียนตามกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาวิทยาลัยเทคนิคชัยบุรี จากการประเมินผลการใช้กลยุทธ์ พบว่าคุณภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษา ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความรู้และด้านทักษะ หมวดวิชาชีพมีคุณภาพ

เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 13.49 และหมวดวิชาพื้นฐานประยุกต์เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 7.41 และด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

สรุปได้ว่า คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ หรือคุณภาพของผู้จบการศึกษานั้น สถานศึกษาและทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องช่วยกันพัฒนาผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา ให้เกิดความรู้ ทักษะ เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ มีความสามารถในการประยุกต์ใช้อย่างเป็นระบบ มีคุณภาพตรงตามความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น สถานประกอบการ และตลาดแรงงาน

3. ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง พบว่า การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีความสัมพันธ์กันทางบวกกับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ในระดับสูง ($r_{xy} = 0.89$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอน ในระบบทวิภาคีนั้น เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน กับสถานประกอบการ รัฐบาลกิจ หรือหน่วยงานของรัฐในเรื่องการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน การวัด และการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันและเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐบาลกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ทำให้ผู้เรียนที่จบการศึกษามีคุณภาพตรงตามความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น สถานประกอบการ และตลาดแรงงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของสหชาติ สุดเรือง (2562 : 6) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารกับคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดพัทลุง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหาร อาชีวศึกษาจังหวัดพัทลุง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการนิเทศรลงมา คือ ด้านการจัดการฝึกอาชีพ ด้านการจัดการเรียนการสอนและการวัด ประเมินผล และด้านการจัดหลักสูตร ตามลำดับ โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง ($r = .741^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของจินตนา รามชมรัตน์ (2558 : 3 - 4) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า มีจำนวน 5 องค์ประกอบ และตัวแปรในทุกองค์ประกอบมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.510 - 0.837 ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การมีส่วนร่วมในการบริหาร

จัดการศึกษาระบบทวิภาคี มีตัวแปรจำนวน 32 ตัวแปร องค์กรประกอบที่ 2 การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการเรียนการสอน มีตัวแปรจำนวน 27 ตัวแปร องค์กรประกอบที่ 3 การพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี มีตัวแปรจำนวน 19 ตัวแปร องค์กรประกอบที่ 4 การจัดหลักสูตรตามมาตรฐานวิชาชีพและตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน มีตัวแปรจำนวน 9 ตัวแปร และองค์กรประกอบที่ 5 การบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล มีตัวแปรจำนวน 3 ตัวแปร 2) รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่เหมาะสมสำหรับวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่าประกอบด้วย 5 องค์กรประกอบ คือ การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาระบบทวิภาคี การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี การจัดหลักสูตรตามมาตรฐานวิชาชีพ และตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน และการบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล

สรุปได้ว่า การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์นั้น มีความสัมพันธ์ระหว่างกัน กล่าวคือ สถานศึกษาที่บริหารและจัดการเรียนการสอนในระบบทวิภาคีร่วมกับสถานประกอบการ จะเน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์จริง รวมทั้งมีการปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หลังจากสำเร็จการศึกษาสามารถประยุกต์ความรู้ไปใช้เพื่อปฏิบัติงานและแก้ปัญหาได้ตรงตามความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น สถานประกอบการ และตลาดแรงงาน

4. ผลการวิจัยการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง พบว่า การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ โดยสามารถพยากรณ์คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ได้ร้อยละ 79 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง มีข้อได้เปรียบด้านบริบทพื้นที่ เนื่องจากมีนิคมอุตสาหกรรม และสถานประกอบการจำนวนมาก มีโรงงานอุตสาหกรรมที่หลากหลาย ซึ่งการที่สถานศึกษาต่าง ๆ ทำความร่วมมือเพื่อจัดการเรียนการสอนในระบบทวิภาคี จะช่วยส่งเสริม สนับสนุน ส่งผลให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษามีทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จากการฝึกปฏิบัติงานจริง สามารถเชื่อมโยงนำไปประยุกต์ในการปฏิบัติงานได้ทันที สอดคล้องกับงานวิจัยของกรรณันท์ พิพัฒน์ผล (2557 : 332 - 360) ได้ทำการวิจัยเรื่อง องค์กรประกอบความสำเร็จของการจัดการอาชีวศึกษา ในสถานประกอบการขนาดใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า องค์กรประกอบความสำเร็จ

ของการจัดการอาชีวศึกษาในสถานประกอบการขนาดใหญ่มีทั้งหมด 7 องค์ประกอบ ได้แก่

- 1) การบริหารครูอาจารย์ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันการศึกษา
- 2) การจัดการเชิงกลยุทธ์
- 3) การสื่อสารการตลาด
- 4) หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
- 5) แรงจูงใจในการประกอบอาชีพ
- 6) สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และ
- 7) การจัดการทรัพยากรมนุษย์

สรุปได้ว่า การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีนั้น ส่งผลให้คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ มากขึ้น ทั้งนี้สถานศึกษา และบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ควรให้ความสำคัญกับนโยบายการผลิต และพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพ หลังจากสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถประกอบอาชีพ หรือปฏิบัติงานได้ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ และตลาดแรงงาน

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง มีสาระสำคัญที่ผู้วิจัยขอเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผลการวิจัยการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พบว่า สถานศึกษา หรือบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในวิทยาลัยและสถานประกอบการที่ทำความร่วมมือ สามารถนำผลวิจัยเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากการศึกษาในรูปแบบทวิภาคีนั้นจะเน้นการประเมินผลตามสภาพจริง

2. ผลการวิจัยการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พบว่า สถานศึกษา หรือบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในวิทยาลัยและสถานประกอบการที่ทำความร่วมมือ ควรนำผลวิจัยเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ด้านการบริหารงานบุคคล ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ไปวางแผนเพื่อจัดสรรหาและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งบุคคลถือว่าเป็นหัวใจหลักในการขับเคลื่อนให้การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประสบผลสำเร็จ

3. ผลการวิจัยคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ พบว่า สถานศึกษา หรือบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในวิทยาลัยและสถานประกอบการที่ทำความร่วมมือ ควรนำผลวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านทักษะและด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ไปใช้ในการบริหาร

จัดการ การวางแผน เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพเพิ่มสูงยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ควรมีการบูรณาการ ส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จ การศึกษาให้สอดคล้องกันด้วย

4. ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับคุณลักษณะ ของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง กล่าวได้ว่า สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในระบบทวิภาคีนั้น เกิดจากข้อตกลงระหว่าง สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน กับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล ทำให้ผู้เรียนที่จบการศึกษา มีคุณภาพตรงตามความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น สถานประกอบการ และตลาดแรงงาน ทั้งนี้แต่ละสถานศึกษาควรเพิ่มด้านการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับสถานประกอบการ ให้มีความหลากหลายเพื่อรองรับผู้เรียนตามสาขาวิชาที่เปิดสอน และก้าวทันเทคโนโลยี อุตสาหกรรมสมัยใหม่

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยขอเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่ส่งผลต่อคุณลักษณะ ของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ เชิงคุณภาพเพื่อให้ได้องค์ความรู้เชิงลึกมาสนับสนุน งานวิจัยในเชิงปริมาณ
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีปัจจัยที่ส่งผล ต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ จากปัจจัยที่เหมาะสมกับสถานศึกษา แต่ละแห่งในภาพกว้างขึ้น

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี